

8. 10. 2010

Více najdete na www.nkp.cz a www.klementinum.cz <Pro novináře>

Klementinum v datech a obrazech „Historický a stavební vývoj Klementina v dobách působení jezuitského řádu“

**Galerie Klementinum
8. 10. – 19. 12. 2010**

Klementinum, vzácný barokní areál uprostřed Prahy, jenž patří mezi pražskými památkami k nejvýznamnějším, spojilo už velmi dávno svůj osud s **Národní knihovnou České republiky**. Expozice „**Klementinum v datech a obrazech**“ si klade za cíl - poprvé v takovém rozsahu, prezentovat veřejnosti historický a umělecký vývoj objektu, poukázat na významné nejenom kulturní, ale i společenské postavení fenoménu, jakým je tato původně jezuitská kolej, včetně osobností, které na tomto místě v minulosti působily.

Výstava je instalována v překrásně zdobených Křížovnických chodbách, které byly v roce 2006 proměněny v **Galerii Klementinum**. K prohlídce jsou zde nabídnuty, mimo jiné, i exponáty dočasně přemístěné z míst, která jsou nyní uzavřena.

Tímto počinem by mělo být částečně vynahrazeno zklamání mnoha návštěvníků, kteří nemohou klementinské historické prostory, kvůli probíhající revitalizaci, v současné době navštívit.

Klementinum jako kulturní centrum a středisko vzdělanosti – „Insula nostra Clementina – náš klementinský ostrov“

Jezuitský řád byl založen roku 1534 (papežem potvrzen roku 1540), jako jeden z důsledků hluboké krize katolictví té doby. Stal se jedním ze symbolů boje proti náboženské reformaci a v našich zemích pomohl významným způsobem nastolit pobělohorskou dominanci katolické církve. První jezuité přišli do Prahy již v roce 1556 a Klementinum je nejstarší jezuitskou kolejí v českých zemích.

Mezi vzácné exponáty patří kopie dopisu s podpisem **sv. Ignáce z Loyoly**, zakladatele jezuitského řádu a kopie zakládací listiny císaře Ferdinanda I., kterou dal vzniknout „koleji“ a škole u sv. Klimenta.

Kulturně politické aktivity jezuitů

Na jednotlivých panelech jsou zmapovány **kulturně-politické plány jezuitů**, které byly ve své době mimořádně progresivní. Vyžadovaly např. zbudování

odpovídajícího **komplexu církevních a školních budov s učebnami, knihovnou, kabinety, lékárnou, tiskárnou, kostely, kaplemi či astronomickou observatoří**. Stavební vývoj Klementina probíhal takřka nepřetržitě po celou dobu působení řádu. Je zde představen v podobě jezuitských stavebních plánů. Zajímavá je kopie **plánu Klementina ze sklonku 17. století z jezuitského archivu v Římě, kde jsou popsány jednotlivé prostory objektu**.

Z mnoha jezuitských aktivit se dozvídáme o **jezuitské tiskárně**, získané od dědiců Daniela Adama z Veleslavína, jež sloužila nejen zájmům řádu, ale též potřebám univerzity. Dokladem úrovně tiskárny je vystavená **Svatováclavská bible (první česky tištěná bible)**.

Součástí jezuitské výuky a propagace řádu bylo divadlo. Vrchol divadelní činnosti spatřovali jezuité v **alegorických hrách**. Na klementinských nádvořích se při významných slavnostních událostech stavělo velkolepé jeviště, na kterém deklamovalo padesát či více žáků a hlediště, které pojalo stovky návštěvníků. Známa jsou například provedení tragedie o sv. Václavu (1567) či hry o proroku Eliášovi (1610). Součástí areálu byla i výborně vybavená **lékárna, jež sloužila nejenom členům koleje, ale zdarma i chudině**. Řada nádob, mj. **dřevěná krabice na léky** či **keramická dóza (obě z 18. stol.)**, připomíná dobové lékárnictví.

Jezuitské školství a osobnosti

Jezuitský řád **vynikal výjimečnou úrovní školství**, jež se neomezovalo pouze na chlapce ze šlechtických rodin, ale zahrnovalo i posluchače neurozené. Pouhé tři měsíce po příchodu členů Tovaryšstva Ježíšova do Prahy, zahájili jezuitští otcové výuku. Již v r. 1562 fungují v Klementinu nižší a vyšší školy – gymnázium, fakulta filozofická a teologická. Statistika dokazuje, jak významné a rozsáhlé byly jezuitské koleje. **V první třetině 18. století, po dokončení výstavby Klementina, zde žilo na 200 členů jezuitského řádu a vzdělávalo se zde 2000 žáků a studentů**.

Výstava rovněž zmiňuje **významné osobnosti řádu: Petra Canisia**, který přivedl do Prahy první skupinu jezuitů, **Edmunda Campiona**, profesora a brilantního řečníka, **Bohuslava Balbína**, historika, či **Roderiga Arriagu**, významného filozofa a teologa („Videre Pragam et audiere Arriagam“ = Vidět Prahu a slyšet Arriagu) a mnohé další.

Exponáty z nyní revitalizovaných prostor

Jedním z cílů výstavy je **zpřístupnění exponátů**, které jsou běžně umístěny v nejvýznamnějších historických prostorách Klementina - **v Barokním knihovním sále, Astronomické věži či Zrcadlové kapli**. Za všechny jmenujme **matematické přístroje původně z Matematického muzea** (nejstarší veřejné muzeum v českých zemích), několik unikátních **astronomických hodin geniálního jezuitského matematika a mechanika Jana Kleina**, přístroje astronoma a fyzika **Josefa Steplinga**, **Valckovy barokní hvězdné a zeměpisné globy, sextanty** a mnoho dalších.

Revitalizace a dozvuky klementinské historie

Příjemným a aktuálním zpestřením výstavy může pro návštěvníka být **řada exponátů, které byly objeveny v souvislosti s právě probíhající rekonstrukcí areálu** v nedávno uplynulých měsících. V rámci archeologického výzkumu pod Zrcadlovou kaplí, prováděném archeologickým oddělením Národního památkového

ústavu byly objeveny pozůstatky středověkých domů a z výplně břidlicové jámy byla vyjmuta **unikátní skleněná nádoba tzv. kutrolf** (1. pol. 15. stol.), vystavena je **dřevěná truhla**, nalezená při odebírání náspu v podlaze přízemí traktu do Platnéřské ulice, po demontáži souvrství podlah.

Kuriozitou jsou exponáty, objevené dělníky ve 3. patře v křídle do Seminářské ulice při rekonstrukci střešního zateplení - **buřinka a prkno, na kterém je nápis „stavěno roku 1923“** (tzv. machoňovská přestavba) spolu se jménem dotyčného dělníka, který tam prkno i s buřinkou ukryl.

O autorce výstavy

PhDr. Petra Oulíková, Ph.D. (roz. Nevímová)

Narozena: 1970

Zaměstnání: Národní archiv v Praze (od r. 2001)

Ústav dějin křesťanského umění na Katolické teologické fakultě v Praze
(od r. 2005)

Studium: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, obor: archivnictví-pomocné vědy historické a dějiny umění doktorát (2002): Dějiny umění na FF UK v Praze.

Zahraniční studijní pobyty: Vídeň, Bamberk, Řím, Paříž

Specializace: barokní umění, umění jezuitského řádu. V tomto oboru autorka publikovala řadu odborných studií v českých a zahraničních časopisech a sbornících. Je mimo jiné i autorkou publikace o Klementinu ("Klementinum - průvodce") z roku 2006, vydáno Národní knihovnou ČR ve třech jazykových verzích (ČJ, AJ, NJ). Několik studií věnovala historii a výzdobě Vlašské kaple a Zrcadlové kaple v areálu Klementina.

Úsek komunikace NK ČR

O výstavě:

KLEMENTINUM V DATECH A OBRAZECH

„Historický a stavební vývoj Klementina v dobách působení jezuitského řádu“

Národní knihovna ČR - Galerie Klementinum

8. 10. – 19. 12. 2010

Otevřeno: úterý – neděle 10,30 – 18,00 hod.

Autorka výstavy: PhDr. Petra Oulíková, Ph.D.

Výtvarné zpracování a instalace: Oddělení výstav NK ČR

**Vstupné: dospělí 60 Kč, senioři, studenti a děti 10-15 let 40 Kč,
skupina 10ti a více osob / 1 osoba 40 Kč; děti do 10 let zdarma.**

Hlavní partner NK ČR

Partneři NK ČR

Mediální partneři NK ČR

